

Vår referanse:
-/AS

Deres referanse:

Dato:
30.06.2023

parat

Til:
Helse- og omsorgsdepartementet

P.b 9029 Grønland
0133 Oslo

Tlf 21 01 36 00

post@parat.com
parat.com

NO 971 480 270

ad: NOU 2023: 5 Den store forskjellen

Parat viser til NOU 2023:5 - Kvinners helse og betydning av kjønn for helse, og takker for anledningen til å få komme med våre innspill gjennom høringsrunden. NOU'en har vært gjenstand for en bred gjennomgang, ikke minst i Parats utvalg for likestilling og mangfold.

Vi har valgt å fokusere mest på de vurderingene og tiltakene som gjelder arbeidslivet. Det er flere tiltak og forslag som munner ut i å sette ned et utvalg for videre utredning, forskning og arbeid. Fra Parat sin side vil vi da påpeke behovet for at de utvalgene som settes ned, er bredt forankret – hvor alle arbeidslivets parter blir representert i det videre arbeidet.

Forskning på kvinnehelse må økes og det bør diskuteres mer fleksible løsninger for kvinner i arbeidslivet i alle livsfaser. Arbeidslivet og velferdstilbudet må tilrettelegges slik at både kvinner og menn kan delta i arbeidslivet i alle livsfaser, og ha samme mulighet for faglig og karrieremessig utvikling.

Øke statusen for kvinners helse

Tiltak 2: Prioritere arbeidet med å innføre ny finansieringsmodell for fødselsomsorgen

Arbeidslivet og velferdstilbudet må tilrettelegges slik at både kvinner og menn kan delta i arbeidslivet i alle livsfaser, og ha de samme mulighetene for faglig og karrieremessig utvikling.

Dagens ordning hvor fars rett til lønnet permisjon er avhengig av både mors opparbeidede rettigheter og mors yrkesaktivitet diskriminerer menn. Parat mener derfor at fedre skal ha selvstendig opptjeningsrett til å kunne benytte seg av omsorgspermisjon, og alle hindringer som er i veien for en selvstendig opptjeningsrett, må fjernes.

Tiltak 5: Innføre krav om kjønnsperspektiv i all medisinsk og helsefaglig forskning:

Parat støtter tiltaket om krav til kjønnsperspektiv i medisinsk forskning. En utfordring vi har i dag er at mange legemidler først og fremst er utviklet for og utprøvd på menn. En rekke medisiner har ulike effekter hos kvinner og menn - ulikheter som spiller inn på både virkning, bivirkninger og dosering. Menn og kvinner reagerer ulikt på medisiner og yrkesmessige eksponeringer. Dette skyldes ulikheter i vekt, høyde, kroppsoverflate og mengden væske i kroppen.

Her er det åpenbart behov for ny kunnskap, og nye metoder.

Tiltak 6: Øke finansiering av forskning knyttet til kvinners helse

Parat støtter forslaget om økt finansiering av forskning. Økt kunnskap om kvinnehelse vil være avgjørende for videre arbeid og tiltak knyttet til kvinners helse.

Kvinner i etableringsfasen

Tiltak 49: Øke forskning på helsekonsekvenser av vold mot kvinner i tilknytning til samlivsbrudd

Parat støtter også tiltaket om økt forskning på helsekonsekvenser av vold mot kvinner i tilknytning til samlivsbrudd.

Her bør det drøftes muligheter for permisjon med lønn og annen assistanse fra arbeidsgiver i forbindelse med flytting fra den voldelige partneren, ref. ILO-rekommandasjonens 206 punkt 18 a, slik at kvinner får hjelp til å komme seg ut av voldelige relasjoner.

Vi viser til Australias nåværende lovverk som gir ansatte hos store bedrifter tilgang til 10 dagers betalt permisjon i forbindelse med vold i familie og/eller partnervold i løpet av en 12-måneders periode. Se mer info her: <https://www.fairwork.gov.au/newsroom/news/new-paid-family-and-domestic-violence-leave>

Tiltak 50: Oppnevne et offentlig utvalg som ser særlig på kvinners arbeidshelse

Statistikken viser at kvinner utgjør ca 47 % av arbeidsstyrken og at den har holdt seg stabil siden starten av 2000-tallet. Andelen av heltidsansatte kvinner har økt, samtidig er fortsatt andelen kvinnelige deltidsansatte relativt høy.

Bruk av deltidsstillinger er utbredt på flere kvinnedominerte arbeidsplasser, og dette skaper utfordringer som er med på å forsterke forskjeller mellom kjønnene når det gjelder lønn, pensjonsrettigheter og karriereutvikling. Deltidsstillinger må derfor begrenses, og Parat jobber for at flest mulig arbeidstakere har et tilbud om heltidsstillinger.

Parat mener at det bør settes i gang ytterligere tiltak i fysisk belastende helse- og omsorgsykker, som historisk har vært kvinnedominerte. Vi ser en sammenheng mellom generelt høyt sykefravær og utstrakt bruk av deltidsstillinger i disse yrkene, som følge av fysisk krevende oppgaver. Et tiltak som bør vurderes er å redusere arbeidstiden mot full lønn i de yrkene som er særlig belastende.

Det kan få flere i full stilling og redusere sykefraværet. Videre kan dette gjøre yrkene mer attraktive for fremtiden, da vi vet at det vil være økt behov for rekruttering i helse- og omsorgssektoren.

Kvinner midt i livet

Tiltak 53: Øke kunnskapen om overgangsalder og arbeidsliv

Mange kvinner sliter med kraftige plager i overgangsalderen, og gjerne over flere år. Medisinene som finnes er omdiskuterte, her støtter vi tiltak 53 om å øke kunnskapen om overgangsalder og arbeidsliv og ønsker at det diskuteres fleksible ordninger slik at kvinner med overgangsplager får mulighet til å gjøre karrieresteg mens de ennå har mange år igjen i yrkeslivet.

Pårørendeomsorg og kvinnehelse

Tiltak 70: Utrede behov for endringer i de økonomiske kompensasjonsordningene og permisjonsbestemmelsene for pårørende

Når det gjelder Pårørendeomsorg og kvinnehelse støtter Parat at det utredes om det er behov for endringer i de økonomiske kompensasjonsordningene og permisjonsbestemmelsene for

pårørende. Fra myndighetenes side er det ønskelig at eldre skal bo hjemme så lenge som mulig. Det er også en rekke steder utfordrende å få sykehjemsplass. Kvinner tar en større belastning enn menn i pårørendeomsorgen. Det bør derfor sikres ordninger som ivaretar kvinners rettigheter, spesielt med tanke på å motvirke negative konsekvenser ifht karriere, lønn og pensjonsopptjening.

Med hilsen

Anneli Nyberg
Nestleder
Parat

Kari Nestaas
Leder, likestillings-
og mangfoldsutvalget
Parat